

اجتہاد

نومرو ۱۲۶

اداره خانه

ایستانبول ، جمال اوغلی ، دائرة اجتہاد
تلهفون نومروسى : ۸۶۵
« Idjtihad » Constantinople

بشجى منه

مريت فکريه خادم

اقتصادى ، ادبى ، اجتماعى ، هنرلىق مجموعه

مدیر مرخص : الرهاى صفا

آبونه

سنه ۱۳۰۰
تورکيا ايچين ۴ غروش ۳۰ غروش
برائى اجنيه ايچينه ۱۰ فراتى ۸ فراتى

نسخه ۵۰ ياره

قادين و حرب

(۱۱ كانون ثانى ۱۳۳۰) تاريخى طين غزته سنده
(حرب وقادينلر) ديه بر مقاله انتشار ايتدى . بومقاله ده
قادينلر ك عمومى حياتده حق وموقع صاحبي اولميرنه
اعتراض ايدنلر ك باشليجه سلاحي بولونان : « قادينلر ملكت
حياتنه قاريشه حق ، هر شيد ار ككلرله مساوى اوله جق
اوله مى ؟ بكي اوله ايسه هايدى حربه كيتسينلر ! »
سوزلرى قيد ايدلر كدن صوكره ، كرك صوك منه لر ظرفده
كرك شيمديكى حربده قادينلر ك اظهار ايتدكلرى استعداد
وفعاليت ، مقرضلى الزام ايدى جك بر ماهيته اولدينى
وبصورته قادينلر كده حربه اشتراك ايدى بيله جكلرى بيان
اولونارق حقد ووظيفهده تساوى ، اساسنك بويلهجه
ضمناً حربده شامل بولوناجى تصديق ايديلوردى .
مقاله نك آشاغلر نده قادينلر ايچين « مكلف خدمت
سنه مى » ، معين وظيفه لر ، خلاصه عسكرى تشكيلات
حقده اوزون اوزادى به مناقشه لر ، مطالعه لر سردايديلر ك
اك نهايت انكترده كوكللى قادين آلايلرى تشكيل ايدلديكى
خبريله مقاله ختامه ايريبوردى .

بم بوراده عرض ايتك ايسه ديكم مسئله بالطبع بو
تشكيلات دن خارجدر . زيرا اونلر اردولر ك عسكرى ،
ادارى ، صحى اختصاص صاحبلرينه عائددر . بم باباجم
شى ايسه ، داها عمومى ماهيته اوله رق صرف مى ، اجتماعى
ومدى نقطه لر دن « قادين و حرب » مسئله سنى قيع ومنا .

قشدين عبارتدر . . عني زمانده قادين عسكرى تشكيلاتى ،
بو كا نظراً تالى درجه ده قالديفندن مسئله نك عمومى
واساسى حل ايدلر كدن صوكره ، طبيعيله فرعلر ك حل
وتطبيق بك قولايلاشير .
بو خصوصده ايلك دوشونوله جك شى ، قادينك
جمعيتده كى اجتماعى ومدنى ، مى وتناسلى وظيفه وموقعلر بيله
حربده كى علاقه ومناسبتلر ك ماهيتنى تدقيق وتعييندر .
بر كره حربك اصلى هويتى ندر ؟ حرب ، ملت ودولت ك ،
وطنك عمومى حياتنه توجه ايديلان احقاقيدنى منع مقصديه
فردلر ك ايجاب ايدرسه اولومى ده قبول ايدى جك جمعيت
ايچين كنديلرينى فدا ايتلر ندن عبارتدر . شيمدى ، بونكله
قادينك عمومى واجتماعى وظيفه وموقعى آرسنده كى مناسب
ندر ؟ هر كس بيلير ك ، قادينك جمعيتده كى ايلك اجتماعى
وظيفه مى « ملت ك نوعيتنى تأمين ايتك يعنى جمعيت كرك
ضايعاتى تضمين وتلافى صورتيه وكرك اونى تكثير وثقويه
مقصديه فرد يتشدير مك ، خلاصه جمعيتى ياشاتمقدر . .
حالبوكه ، ار ككك جمعيت قارشى بو وظيفه مى قادين كده كوره
ماده تالى درجه ده جريان ايدر . . بوسيله قادينك جمعيتى
ياشاتامسى ايچين كنديسنك ار ككدن داها اول وزياده
باشامسى ايجاب ايدر . . بوندن باشقه كرك حيوانلر ك بر
چوغنده جارى بولونان اصوللر وحادثلر وكرك حياتك
بعضاً عرض ايتديكى مدتش ضرورتلر مثلاً وخيم بر نفوس
تناقصى سبيله آز ار ككله چوق القاح تأمين ايدى بيلديكى
حاله آز قادينله چوق القاحه امكان بولونامدينى ايچين ،

جمعيتك نوعيتى ، يعنى بقاسى نقطه سندن ندينك حياتى
ارككك كندن داه قيمتلى وداها فائده ليدر . .

جميته فرد يتشدير ييجسى اولقده قادين ارككه ماده
ومعنا ، وظيفه تقدم ايلديكندن ، اجتماعى ونوعى مكلفيت
اعتباريله قاديلى اركككن اهميتلى طومق وبويله جه قاديلىك
جميته قارشى اوله جق فداكارلغنى هرشيدن اول بو
« يتشدير ييجيك » ايله تاليف ايتدكن صوكره تايمين واجرا
ايله ملك لازمدر . .

برقاديلىك نوعيتدهكى وظيفه سنى ، كنديسندن باشقه
برقادين ايفا ايدمهديكى حالده برار ككك بو وظيفه سنى ديكر
براركك ايفا ايدور وبويله جه افقاص كميّه نقصان وتدي به
اوغراماز . حالبوكه قادين جهتده ايسه القاحك عددى
قاديلىك عدديله مشروط ومقددر ، دوغريدن دوغرى به
قادينّه تابعدر . بوسيله كوروليوركه ، برقاديلىك اولمسيه
جهتدهكى يتشدير ييجيككده وبونكله برلكبه بوتون بر
نسللكده اولسى وقوعه كليور .

قاديلىك نوعيتده حائر بولوندينى بوموقعه نظراً ، محاربده
ارككك ، جمعيت وملت ايچين مصرف اولماسنه مقابل
قاديلىك آنجق واردات اولدينى ، اجتماعى هيئتده آجيلان
مصارف بوشلغنى تولدوروب قاباته جق واردات قابوسى ،
احيا منبعى بولوندينى وبويله جه اونك عمومى حقلييله ،
حرب مكلفيتى آرمسند بر مناسبتى اولمدينى چونكه اونك
اولك يعنى مصرف تشكيل ايتك دكل ، آنجق ياشايوب
يتشدير مك يعنى واردات تايمين ايله ملك موقعه ومجبوريتده
بولوندينى قطعيله ميدانه چيقار . .

قادين برملك حيات وتولد منبعى اولدينى ايچين محاربده
وسائر بونوع حادثه لرده بويوك ضايعاتلره معروض
قالسى انتهيات ملكده انحطاط وزوالنى انتاج ايدور .
نته كم قادين آنالغنى ايفا ايتمسه ، تناسل وتوالدن
استكاف ايدره ، منسوب بولوندينى ملتى اقراضه
سوروكلايى كچي ، حرب وسائر سببلارله تلفاته اوغرامقده
بو وظيفه نى يايغه ماده ، كفيه وكمة ، امكان بولاماياجقندن
هرايىكي نتيجده عيى صورتله تظاهر ايدور . .

حالبوكه ارككك نوعيتدهكى موقعى بودرجه ده اولمايوب
بلكه قادينّه نظراً تالى قالدينى ايچين قادين نقصانى وضايعاتى
كرك ارككلر طرفندن وكرك سائر بر صورتله تلافى ايديله
مديكى حالده ، برملك عرق ونوعك دوامنى تهديد ايدمك
صورته اركك تلفاتنه اوغراماسى بيله ينه قاديلىك طرفندن
تضميننى . بعض حقوقى واجتماعى تشكيلاتلر سايله سنده ،
ممکن قيلار . فقط قادين آزلغنى تلافى ايچين ارككلر
جمعيت ومدينك الزده ، هيچ ، هيچ ، برواسطه بو قدر . .
بوندن باشقه ، مادامكه محاربه وطنك ، ملكك ، جمعيتك
مدافعه سى ، ياشامسى ايچين ياييلور او حالده بوتون بونرك
اصل وايلك تملى ، بايىسي ، حيات وتعضو منبعى اولان
آنانكده اولويتله مدافعه ايديله رك پاشا تيلاسى لازمدر .
عكسى جالده ملك انحطاطيله بنانكده انهدامى محقق بولوندينى
آشكار اولديغندن بالطبع بويله برمدافعه مك لزوم
وحكمتى قالماز . .

بوتون بونلره نظراً ، ارككك جمعيت وملت ايچين
اولمسه مقابل ، قاديلىك هم بوضررى تضمين ، هم ده
جمعيت قارشى اصلاً مكلف بولوندينى يتشدير ييجيك خدمتى
ايفا ضرورتيله ينه ملت ايچين ياشاماسى ، يعنى بويله زمانلرده
ناصل جمعيتك ياشامادى ايچين ارككك اولسى لازمه ،
قاديلىكده ينه جمعيتك ياشاماسى ايچين بالعكس اولسى ،
ياشايوب ودوغوروب يتشدير مى الزمدر . .

ايلك واك بويوك تملى نوعيته استاد ايدن جمعيتك حيث
ودوام منبعى تشكيل ايدن توالد وتناسله قاديلىك حائر
بولوندينى حقلاوتنى ، كرك محاربده وكرك سائر حادثه لرده
اولمكله دكل ، وآنجق ياشامق وياشاتمق مكلف قيلار .
چونكه جمعيت قارشى هر خصوصده ، هرشيدن اول او آنجق
ياشاتمق ويتشدير مكه موظفدر . . قاديلىك يتشدير ييجيكى
انحطاط ايتديكى كون ملت ووطن آرتق منقرض ديمكدر . .
بوسيله ، بو وظيفه لك زياده اوكا ترتب ايلديكى ودولاييسيله
ارككك بو خصوصدهكى موقعى تالى بولوندينى ايچين ،
ايجاب ايدمه سه ارككك جمعيت اوغريته اولمكه قادينده
ياشامغه مجبوردر . . ديمككه ارككك جمعيتى ياشاتمق ايچون

اوله رق جمعیتده حائز بولوندیجی اجتماعی مدنی و نوعی حق و موقعلری قضااسندن نه حربیه ، نه دره باشقه بر حادنه ایله هیچ بر زمان اوله سی مبرم بر ضرورتدر .. بناءً علیه هم حیاتیاتک ، هم ده اجتماعیاتک مشترکاً عرض ایتدیکی بواجتیاچ و افتقار حبیلله قادینک حربیه اشتراک طرزى ، مسئلهسک دوغریدن دوغری به بویولده خلندن باشقه بر صفحه به انتقال ایده مز . بوسیله قادین آنجق و آنجق اوله مک شرطیه حربیه اشتراک ایده بیلیر .. محاربه قادینی اصلاً اولدیرمه یدرک اوندن هر تورلومادی و معنوی استفادلری تأمین ایله ملیدر .. بونقطه دن قادین آنالنی ، جمعیه یکی فرد و یکی نسل یتیشدیر یجلیکی دولایسیله محاربه ییده آنجق اداری و تعاونی وارقلرله اشتراک ایتلیدر .. بویله حرب آنالنه مانع اولماق و آنالنی ماده و معنأ ازاله ایتمه مک اساسی اوزرنده قادینلر تشمیل ایدیلیر سه حقیقت و طبعیتک خارجنه چیقلمش اولماز .. یوقسه بونک فوقنده بابیلجه حق هرشی ، تماماً غیر طبیعی و مرضی ماهیتلری حائز بولونور ..

ایشته عسکرلکده قادیلغه عائد بوتون تشکیلاتلر یالکز بواساسلرله استناد ایده بیلیرسه ، جمعیت ماده و معنأ هر تورلو ضرر و فلاکتدن صیانت اولونا بیلیر . بومسئله ، داها بر حقوق حیاتی و اجتماعی شرطلر و احتیاجلر عرضیه ایسته نیلیدیکی قدر اوزاتیله بیلیر ، فقط حقیقت آکلاشیلدقدن صوکرده فضله تفصیل و اطنابدن برشی چیقماز .. بونک ایچین ایشی داها زیاده تشریحاته بوغمقدن احتراز ایله قادینک عسکرلکی مسئلهسنده ایلك اساس اوله رق اونک جمعیتده کی یتیشدیر یجلیکی ایچین یاشاماسنی و یاشاتماسنی قاله آلمانک ال بویوک شرط اولدیغنی تکرار ایتک و بونده علمک حقیقی قوتلرینه صیغنه رق اصرار ایتک داها مناسبدر ..

صمدح الدین عاصم

اولور ، فقط قادین عینی شی ایچین آنجق یاشار .. بویله جه ارککک کرک تناسل و تولدده ، کرک ملتک عمومی نفوس ضایعاتک تلافیسنده موقی کمة و کیفه قادینک درجهسنده بولونمادی ایچین ، ایجاب ایتدیکی زمان ، مثلاً حرب زمانده ، عموم ایچین خصوصک ، جمعیت ایچین فردک بالطبع قداسی ضروری اولدینی ، حالبوکه قادینک ایسه ضایعاتدن وقایه سی ، یعنی یاشاتیلماسی ینه عمومک و جمعیتک حیاتی ، رخنه لرینک ، مصرفلرینک تضمین و تلافیسی ، خلاصه ، اوکا اصل و حقیقی خدمتک قادینده آنجق بویولده تجلی ایده بیلیدیکی ایچین ، ارکک فردلرک اولومنه قارشى ، قادین فردلرک خصوصی و عمومی یاشایشلرینی تأمین ایتهلری الزمدر .. عینی زمانده قادینک بذاته جمعیت بذاته وطن اولماسی سببیه اونک اولسی بونلرکده اولسی دیمکدر .. چونکه ، جمعیتک اساسی بولونان نوعیتدهده اساس و بویوک عنصر و عامل قادیندر ، جمعیت ایسه آنجق نوعیتله یاشایه بیلیدن ارکک قادینک و ساطتیه ، قادینک دولایسیله جمعیه داخل اولابیلیر . یعنی قادین برنجی و اصل اوله رق ، ارکک ایسه ایکنجی و متمم اوله رق جمعیتده یاشار و خدمت کورور .. بونک ایچین درکه ، برملتک محاربه کی مدعش و عظیم قادین ضایعاتی قبول ایتسی دوغریدن دوغری به کندیسک عمومی اتخاری ماهیتدهدر . چونکه ، دوغورمقله ، جمعیه یکی فردلر و نسللر علاوه ایتمکه مکلف اولان قادینک کندیسنی اولومه سوق ایتسی ، کندی اثر و محصولی اولان جمعیت بناسنی الیه بالظالیوب بیقمسی دیمکدر .. خلاصه قادین ، نوعیتی ادامه ایتک وظیفه سی سایهسنده ، اولوملریله جمعیتی تخریب و رخنه دار ایله مک دکل ، آنجق اونى یاشایوب دوغورمقله تعمیر و ترمیم ایتمکه مجبوردر .. یوقسه جمعیتی یاپان اونى عینی زماندهده ییقماز ..

کورولبورکه ، بورایه قدر عرض و تشریح ایدیلان حقیقتلر دولایسیله ، قادینک کرک خصوصی و کرک عمومی